

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ
2002

ЛИПЕНЬ
Число 7 (103)
КИЇВ 2010

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

Земляцьке св'ято — веселка многоквітна

В рамках святкування Дня Києва на майдані Незалежності відбулася акція земляцького руху – свято Всеукраїнської асоціації земляцтв України. Земляцтва 17-ти областей України: Вінницької, Волинської, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Львівської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської встановили свої намети та інформаційні стенди, присвячені діяльності своїх організацій.

До уваги передплатників!
Дорогий земляче! Якщо ви хочете знати все про роботу нашого дружного громадського об'єднання, про людей значних і неповторних, якщо ви маєте бажання не поривати родинних зв'язків із малою батьківщиною – передплатіть "Отчий поріг" самі і посприйте у цій справі серед друзів та знайомих. Наш передплатний індекс 37630. Газету на друге півріччя можна передплатити у будь-якому поштовому відділенні. Сподіваємося на дружнє співробітництво.

⇒ 4-5

З РОДУ ПУШКАРІВ

Багато авторитетних людей є у нашому земляцтві. Велика заслужена слава овіває їхні імена не лише на малій батьківщині, а й у багатьох куточках планети. До таких значних постатей належить і Володимир Пушкар'єв (за походженням із роду Пушкарів) – заступник голови Ради земляцтва, активний член редколегії нашого часопису.

Свого часу, коли Володимир Володимирович, як мовиться, "стукнуло" 65 років, мені пощастило пройти шляхами його дитинства, юності (а особливо часами армійської служби, бо ми з ним однополчани), активної громадської роботи аж до з'яви Пушкар'єва у ролі одного з лідерів земляцтва. Та, незважаючи на прохання десятків земляків оприлюднити книгу, Володимир Володимирович лише скромно відмахувався – мовляв, я не належу до героїв, а тому і не претендую на писемну історію життя. Та ось уже на порозі 70, а це значить, що за останні п'ять років було багато чого переосмислено, переосмислено, і ми нарешті можемо покласти на стіл читачеві дещо оновлену книгу. Адже кожна людина за стільки років самовідданої чесної роботи може скласти основу найцікавішої повісті, у якій відбиті не лише його особисті життєві перипетії, а й глибинні соціальні процеси. Тож пропонуємо читачам кілька епізодів із книги, яка щойно побачила світ.

Леонід ГОРЛАЧ ⇒ 6-7

У ЛИПНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ:

ПАРХОМЕНКО Андрій Васильович – 75-ліття. Народився 10 липня 1935 року в селі Козари Носівського району.

Працював художником на Київському комбінаті монументально-декоративного мистецтва. Нині – на пенсії. Більшість написаних ним картин – про Чернігівщину.

Член Національної спілки художників України.

ПУШКАРЬОВ Володимир Володимирович – 70-річчя. Народився 4 липня 1940 року в місті Амвросіївка Донецької області.

Працював у Чернігівському об'єднанні "Хімволокно". Був визнаний кращим винахідником галузі. Був першим секретарем Новозаводського райкому партії у Чернігові. Обіймав посади директора Чернігівської НАСК "Оранта", першого заступника голови правління НАСК "Оранта" (м. Київ), директора страхової компанії "Інкомстрах", виконавчого директора страхової компанії "Мост". Нині – директор Київської регіональної дирекції страхової компанії "АРМА".

Нагороджений двома орденами "Знак Пошани" і медалями, Почесними грамотами Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України.

Один з ініціаторів створення і організатор товариства "Чернігівське земляцтво" у місті Києві. Заступник голови Ради, член редколегії газети "Отчий поріг".

БІГДАЙ Олександр Сергійович – 70-річчя. Народився 10 липня 1940 року в селі Велике Устя Сосницького району. Працює головним спеціалістом АПК "Цитадельбудп-роєкт".

ІВАНЕНКО Ольга Тимофіївна – 70-річчя. Народилася 23 липня 1940 року в селі Дігтярівка Новгород-Сіверського району. Працює інженером з підготовки виробництва заводу "Авіант".

Ветеран праці. Учасник Великої Вітчизняної війни.

КОС'ЯНЕНКО Сергій Іванович – 70-річчя. Народився 23 липня 1940 року в смт. Сосниця. Працював головним інженером ПП "Еліта-Інвест". Нині – на пенсії.

ПЕКУР Володимир Петрович – 70-річчя. Народився 31 липня 1940 року в місті Кривий Ріг Дніпропетровської області (дитинство пройшло на Чернігівщині). Засновник та керівник Центру по відновленню втрачених функцій хребта (тібетська методика) "Кипарис".

Академік Міжнародної академії технологічних наук. Лауреат премії ім. О.Бойченка в галузі літератури.

МАЛЬКО Олег Олексійович – 65-річчя. Народився 1 липня 1945 року в селі Товкачівка Прилуцького району.

Понад 20 років працював у Національній академії наук України. Був заступником завідувача відділу Секретаріату Кабінету Міністрів України, потім працював у Фонді сприяння місцевому самоврядуванню при президентів України. Нині очолює Центр громадської дипломатії "Довкілля XXI".

Кандидат історичних наук, старший науковий співробітник. Автор трьох монографій, 40 наукових статей.

ЗУБЧИК Анатолій Миколайович – 65-річчя. Народився 16 липня 1945 року в селі Нова Басань Бобровицького району.

Працював завідувачем відділу Державної комісії з пи-

тань оборонного комплексу України. Нині – головний спеціаліст Кабінету Міністрів України.

Нагороджений орденами Червоної Зірки та "За службу у Збройних Силах СРСР" III ступеня, рядом медалей. Полковник.

ВЕРЕСОЦЬКИЙ Іван Федорович – 65-річчя. Народився 27 липня 1945 року в смт. Линовича Прилуцького району.

Впродовж 20 років працював на заводі "Київпродмаш" майстром, начальником відділу, заступником директора. Нині – директор ТОВ "Київагроماش".

КОРОПАТНИК Михайло Михайлович – 60-річчя.

Народився 1 липня 1950 року в селі Лозівка Тернопільської області (працював у Борзні). Працює секретарем з масово-політичної роботи Політради Соціалістичної партії України.

СИЛЕНКО Петро Митрофанович – 60-річчя.

Народився 1 липня 1950 року в селі Конотоп Городнянського району. Завідувач лабораторії Інституту проблем матеріалознавства НАН України.

Кандидат технічних наук. Старший науковий співробітник. Автор 90 наукових публікацій.

АСАДЧИЙ Володимир Георгійович – 60-річчя.

Народився 3 липня 1950 року в селі Олександрівка Семенівського району. Заступник генерального директора КП "Київпастрас".

Заслужений будівельник України.

ЛИСЕНКО Наталія Василівна – 60-річчя.

Народилася 9 липня 1950 року в селі Будище Новгород-Сіверського району. Працює президентом ПП ТКФ "Дана". Голова Харківського обласного осередку громадського парламенту жінок України, заступник голови правління Українського Фонду Миру.

ЧУПРИНА Ніна Іванівна – 60-ліття. Народилася 12 липня 1950 року в селі Бакланова Муравійка Куликівського району.

Працювала в ансамблі пісні і танцю "Чорнобривець", Чернігівському народному хорі, була художнім керівником ансамблів "Світоч", "Зорецвіт". Нині – художній керівник ансамблю пісні і танцю "Сузір'я" Академії Державної податкової служби України (м. Ірпінь).

Заслужений працівник культури України. Нагороджена орденом "Знак Пошани".

ДАЦЕНКО Ганна Григорівна – 60-річчя. Народилася 29 липня 1950 року в селі Білошапки Прилуцького району. Працює начальником відділу ВАТ "Укртелеком".

Нагороджена багатьма відомчими відзнаками.

ЯРЕМЕНКО Галина Тимофіївна – 60-річчя. Народилася 29 липня 1950 року в селі Шаповалівка Борзнянського району. Працює гальваніком 5-го розряду на заводі ім. Петровського.

Захоплюється українськими піснями та співає у гурті "Світлиця".

ЛИСЕНКО Софія Іванівна – 55-річчя. Народилася 6 липня 1955 року в селі Ярославка Бобровицького району. Працює завідувачкою касою НБ "Експрес-банк".

ДІДИК Любов Миколаївна – 55-річчя. Народилася 22 липня 1955 року в селі Макіївка Носівського району. Працює заступником директора з господарчої частини СШ №170.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім нев'янучого здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного доброторства в ім'я рідної землі.

У червні відбулося чергове зібрання одного з найактивніших відділень нашого земляцтва – Ріпкинського. Понад 30 вихідців з цього краю зібралися до гурту, аби поділитися новинами, розповісти про зроблені добрі справи, намітити нові рубежі.

Згадували минуле, планували майбутнє

Ріпкинських очільників цього разу представляли селищний голова Сергій Гарусь та начальник відділу з питань внутрішньої політики та зв'язків з громадськими організаціями і засобами масової інформації Зінаїда Пінчук. Раду земляцтва – виконавчий директор Тетяна Літошко. Серед присутніх був також настоятель Свято-Миколаївського храму благочинний Іван Михайлович Голоботовський, який щиро дякував землякам за допомогу по відбудові церкви і висловив надію, що вже цього року відбудеться урочисте відкриття Божого храму.

Про стан соціально-економічного розвитку району розповів селищний голова Сергій Гарусь. Зокрема, він відзначив, що вже стабільно запрацювали численні підприємства, проводяться сільськогосподарські роботи, в цілому в районі ліквідована заборгованість по зарплаті.

Голова Ріпкинського осередку Володимир Коваленко доповів присутнім про проведену регіональним осередком роботу між зборами.

Про хід підготовки матеріалів для виготовлення стенду, присвяченого 15 річниці утворення "Чернігівського земляцтва" в м. Києві, говорили Володимир Коваленко, Зінаїда Пінчук, Сергій Граб та Олександр Литвин. Представники райгазети "Життя Полісся" щиро дякували землякам за матеріальну підтримку газети і висловили побажання, аби нинішні кияни, вихідці з Ріпок, передплатили свою районну газету.

Олександр Литвин закликав земляків активніше включитися в роботу по підтримці в актуальному стані Інтернет-сайту свого відділення.

Володимир Коваленко та Михайло Во-

лохин відзначили діяльність ініціативної групи з надання допомоги Радульській селищній раді з відродження селища Радуль.

Зокрема, Володимир Васильович доповів, що для цієї потреби вже зібрано і передано селищу 11 тисяч гривень.

А ще члени осередку організували передачу одягу з виставочних стендів для дітей з малозабезпечених сімей району.

Під егідою Алли Гуртової у липні-серпні організовується поїздка членів осередку до Любеча для ознайомлення з історичними та культурними пам'ятками цього стародавнього поселення.

На зборах також було розглянуто проект положення про нагрудний знак "Антонія Печерського", яким будуть нагороджуватися наші земляки за заслуги перед своїм краєм.

А ще на зборах йшлося про хід підготовки до друку брошури

з біографічними даними членів Ріпкинського відділення "Мі ріпкинци". Робота йде повним ходом так що невдовзі матимемо цікаве видання про наших земляків.

Одним з актуальних питань, яке розглядалося на зборах ріпкинців, було створення на базі першої ріпкинської гімназії кімнати-музею ушлявленою земляка, вихованця цього учбового закладу, а у майбутньому академіка Академії педагогічних наук Арнольда Панасовича Грищенка.

Ну, і звичайно ж, земляки не забули нагадати один одному, що вже незабаром розпочнеться передплата на рідну і улюблену газету "Отчий поріг".

22 червня надовго залишиться в людській пам'яті як день початку війни, що забрала мільйони людських життів.

Для нашого земляка – Героя Радянського Союзу Тимофія Прокоповича Хандоги, що з Бондарівки Сосницького району, цей день співпав з 32-м днем народження.

Помер Тимофій Хандога 28 грудня 2004 року. Щороку його учні та земляки в день смерті та народжен-

ня відвідують могилу Героя на Байковому кладовищі.

Ось і цього року заступник голови Ради, керівник Сосницького регіонального відділення земляцтва Олексій Орехович та учень Героя – визволителя, народний депутат України другого скликання вінничанин Іван Ямковий завітали на Байкове та поклали квіти на могилу Тимофія Хандоги.

Галина ОРЕХОВИЧ

Наш кор.

Земляцьке свято —

← 1

Гості Києва, кияни та представники земляцтв біля наметів мали можливість ознайомитися з інформаційними матеріалами про здобутки регіонів (книги, газети, рекламні буклети тощо).

На моніторах, облаштованих на наметах, транслюються документальні фільми, рекламні ролики про віхи розвитку регіонів, їх духовну спадщину, архітектурні шедеври, старовинні церкви, про найцікавіші туристичні маршрути та ін.

Люди із зацікавленістю оглядали стенди з інформацією про етапи створення та розвитку земляцького руху, про найголовніші події в житті земляцьких організацій, про земляків, знаних не лише в Україні, а й далеко за її межами. Біля наметів та в різних куточках майдану Незалежності того дня звучало багато мелодій, притаманних саме тому чи іншому регіону України. Виступали творчі колективи, майстри мистецтв, дитячі художні колективи, аматори, які презентували культурно-мистецькі особливості різних етнічних зон України.

Зачарували своїми голосами жіночки з гурту "Волинянка", запальними танцями порадували дітлахи дитячого художнього колективу "Цвітень" (школа дитячих мистецтв, Ужгород), приворожили земляків зачарованою мелодією бандуристи з Полтави, чумацькі пісні подарували землякам майстри творчого колективу "Чумацький шлях" (Черкаси). Але найбільше глядацьких симпатій завоював наш земляк,

людина-оркестр Михайло Твердий із Городні. І солов'ї, і зо-зуля, і щемлива трембіта, і лірична сопілка, і запальна гармоніка – одним словом, у Михайла Твердого співало все:

березова кора, пелюстка троянди, патичок із соняха, глечик і навіть тин.

Під час ознайомлення із земляцькими стендами кореспонденти нашої газети зустріли ветерана українського земляцького руху, почесного президента Товариства "Закарпатці в м. Києві" Миколу Бідзілю, який люб'язно поділився своїми думками щодо земляцької асоціації. Пан Микола зазначив, що ще з вересня 2000 року всі земляцтва були

об'єднані, не маючи статусу юридичної особи. Це були загальні збори всіх керівників, на яких одне із земляцтв брало на себе місію координування роботою всіх товариств терміном на три місяці. Керівникові надавалася булава Координаційної ради, що була атрибутом правління. Через три місяці керування переходило до іншого земляцтва, яке сповіщало інші про заплановану на їхній термін роботу. Саме тоді за часів цієї Координаційної ради було організовано свято земляцтв, що вперше пройшло минулого року на дніпровському пагорбі. І ось життя підказало ідею створення асоціації земляцтв, яку вже очолює юридична особа із заступниками. Одним із ініціаторів створення такого об'єднання був голова чернігівців Віктор Ткаченко. Тоді активісти земляцького руху разом із ним написали статут майбутньої асоціації і роздали його всім земляцьким товариствам, які

Веселка многоквітна

внесли до нього свої корективи. Далі зізвали загальні земляцькі збори з усіх бажаючих земляцьких організацій, на яких було затверджено Всеукраїнську асоціацію земляцтва України із статутом та обрано її голову Віктора Ткаченка і Координаційну раду із керівників та представників всіх земляцтв. Далі в Мінюсті було юридично зареєстровано наше об'єднання із своєю печаткою, рахунком, бланками. Ось таким чином була перетворена Координаційна рада земляцтва в асоціацію. Нині поки що реальними членами асоціації є двадцять земляцтв України.

В рамках дня земляцтва відбулася і прес-конференція, на якій присутні журналісти та гості могли отримати відповіді від земляцьких керівників про їх діяльність та регіони, що вони представляють у столиці. Прес-конференцію провів під святковий гамір голова Всеукраїнської асоціації земляцтва, голова Товариства "Чернігівське земляцтво" у м. Києві Віктор Ткаченко разом із керівниками земляцтва та очільниками міської влади – заступником Київського міського голови Ігорем Добруцьким та начальником Головного управління з питань внутрішньої політики Віктором Гончаруком. Представники київської влади з цікавістю оглянули земляцькі експозиції та пообіцяли тісно співпрацювати з Асоціацією земляцтва і земляцькими організаціями областей. Віктор Ткаченко був ведучим прес-конференції, відкривши її і представивши усім присутнім її учасників. Під час свого виступу він розповів про зачаток земляцького руху у Києві:

– Перше земляцтво у Києві з'явилося всередині 1995 року. В 2000 році вже всі області України мали свої представництва, що вийшли на нову якісну роботу і об'єдналися в Раду земляцтва областей та регіонів України. Це було неформальне об'єднання, що протягом майже десяти років виконувало функцію об'єднавчого напрямку у земляцькому русі.

В своїй діяльності Рада земляцтва користувалася тими документами, які було напрацьовано та прийнято. Усі земляцтва України єднає один єдиний момент – походження із рідної землі. В кінці 2009 року Рада земляцтва на своїх зборах вирішила трансформуватися у Всеукраїнську асоціацію земляцтва України. Рада не була юридичною організацією. Нинішня земляцька асоціація пе-

рейнляла основні документи Ради земляцтва і продовжує діяти в тому ж дусі.

З земляцький рух має велике майбутнє і несе виключно об'єднавчу роль, користуючись підтримкою державних структур та Київської міськдержадміністрації. Із останньою підписано договір про співпрацю та взаємодопомогу.

Дружною громадою з'явилися на родинне свято наші земляки чернігівчани, яким є чим гордитися – адже наша експозиція відзначалася особливим розмаїттям. Як біля намету земляцтва, так і по всій території можна було зустріти багато активістів та керівників осередків чернігівців.

А біля намету Чернігівського земляцтва можна було не лише ознайомитися

з виданнями земляцтва і земляків, а й одержати в дарунок на згадку примірник часопису "Отчий поріг", інформаційно-аналітичний вісник про благочинні справи земляків на своїй малій батьківщині, збірку українських народних пісень.

Тетяна ЛІТОШКО,
виконавчий директор
Ради Чернігівського земляцтва.

Леонід РУСИЧ,
кореспондент газети "Отчий поріг".
Фото **Леоніда КОВАЛЕНКА**

З РОДУ ПУШКАРІВ

← 1

Донецький степ... Скільки племен і народів прокотилося через нього, прокопипило кіньми, озвучило протяжними піснями в часи нічних стоянок під високими зорями, а то й бойовими кличами та сухим тріском зламаних списів, скільки люду лягло кістями в тверді суглинки чи в буйні чорноземи, не залишивши по собі навіть найменшого знаку, хіба що пересвист ковили під вільними вітрами залишився незмінним.

здається, старішим за всіх людей в окрузі. Туди ж згодом перебралася й мати, ота вічно заклопотана Парасковія Ксенофонтівна. Там звили своє гніздо, там народили трьох дітей – спершу старшого Валентина, а згодом і Євгенію та Володю. Нелегко було працювати й виховувати дітвору, але обоє Пушкарьових ніколи не ремствували, не скаржилися на долю.

Так і настало жарке літо сорок першого. Найменшому от-от мав минути перший рочок,

невтішно жінки та дівчата – хто-хто, а вони знали, чим кінчиться війна і за прадавним звичаєм уже оплакували свою долю. А чоловіки потяглися вервечками до військомату, не питаючи, де ж ота регулярна багатомільйонна армія-захисниця, де кадрові офіцери, які вдень і вночі вчилися бити ворога "на його території".

Звісно ж, наймолодший із роду Пушкарьових, Вовчик, не запам'ятав той день, коли його батько, покалічений, передчасно посивілий від цементної пилюги сорокасемилітній новобранець став у колону таких же неозброєних, ненавчених бою до нечачан і розтав у вечірньому мареві – назавжди чи зі скорим поверненням, на коні чи під конем.

А там почалося їхнє життя після визволення. Люди поверталися на обжиті місця, невдовзі Парасковія Ксенофонтівна знову пішла на свій цементний, що дивом уцілів, щось уродило на городі та й держава не залишала їх без догляду. А затим несподівано повернувся довгожданий годувальник. Вступив до чужої хати разом із вечірніми сутінками, припорошений дальньою дорогою, в старому солдатському обмундированні, але з щасливим блиском у очах. Пригорнув дружину, діток, яких уже позабував через два з гаком роки, дістав з речового мішка сякі-такі гостинці, на які позбіглися й сусіди, не так на гостинці, як на чудо – адже в місто частіше продовжували приходити похоронки, а тут живий і навіть не скалічений фронтами солдат, може, й перший після визволення. А пізно увечері, коли гостювальники порозходилися, глянув на рідню зволоженим оком і мовив полегшено:

– Нічого, що в чужих стінах. Головне, що всі живі-здорові. Як кажуть, були б кісті, а м'ясо наросте...

І світився над ними повний місяць, і зорі поблимували з мирного неба, і пахло чомусь не пізними квітами, а сивим цементом, що став їх супутником на довгі літа.

Іду на ви

Пригадуєте, так завжди говорив великий Київський князь Святослав, коли вирушав на битву, не знаючи, виграє він її чи ні, але вірячи в те, що перемога на ратному полі буде за русичами.

Старшина роти Володимир Пушкарьов вийшов із тісної проходної без війська, озброєний хіба що великою жадобою знайти свій шлях у житті.

Саме в такому степу загубилося село Благодатне. Уже сама непоказна помпезна назва його, прив'язана не до історії краю, а до чергової вказівки всезнаючого начальства, говорить сама за себе. Але люди в селі жили й працювали на доброму чорноземі, а тому й самі були глибокі й щедрі душею. Жили серед них і хлібороби Пушкарі. Це вже згодом, коли все настирливіше почала накочуватися в українські степи хвиля русифікації, найменший із трьох дітей, Володя, як і сестричка Женя, став Пушкарьовим, найстарший же, Валентин, уник такого імперського щастя.

Володимир належить до покоління дітей війни, а відтак і відлік своєї біографії починає здебільшого з сорок першого кривавого. Власне, і про роки окупації пам'ятає він тільки з розповідей старших. Для нього Благодатне, що знаходилося за десять кілометрів од Амвросіївки, було скоріше символом роду, бо й народитися за рік до початку війни встиг у невеликому місті.

Їхня родина, в якій було троє дітей, оселилася у власній хаті в центрі Амвросіївки. Власне, там того й центру як кіт наплакав, бо все, здавалося, тирлувалося довкола потужного цементного заводу.

Батько Володимир Федорович був справжнім головою у їхній родині. Ще задовго до революційних потрясінь, у 1910 році, сільський юнак пішов із села і в шістнадцять літ став працювати на цементному, що був уже тоді,

за доброю традицією в той день мали б зібратися в їхній гостинній хаті і родичі, і куми з хресними. Але двадцять другого червня застогнали всі чорні динаміки в містечку, озвався басовито гудком їхній цементний, заголосили

Але реальність виявилася досить непростю. У Чернігові в ті роки відбувався справжній будівельний бум. Досить того, що в місті зводилися такі гіганти хімічної промисловості, як камвольно-суконний комбінат та потужне підприємство хімволокна. Почав учорашній служивий ходити по відділах кадрів, а йому в один голос: роботи немає, чекайте, коли пустять виробництво, а поки що обходимося будівельниками. Так тривало день за днем, а тут ще й питання прописки треба вирішувати – казарма не давала право на сухий штамп у паспорті. Хоч бери та повертайся знову в Амвросіївку, хоча там уже не було до кого прихилити голову.

Як любить підкреслювати Володимир Володимирович, йому завжди таланило на добрих людей. Так сталося й того разу, коли вже почали опускатися руки.

Того дня він знову вирішив навідатися на хімволокно. Будівництво тривало, поруч із готовими новими корпусами цехів копошилися в котлованах будівельники, гуркотіла потужна техніка, він проминув увесь той гармидер і попростував до адмінкорпусу. Його солдатська форма не вписувалася в цивільний стрій, але він не зважав на це, ніби передчуваючи, що сьогодні нарешті повезе. І тут почув із чихось вуст: он іде начальник ремонтно-механічного цеху. Володимир окинув поглядом постать літнього чоловіка, щось відразу сподобалося в ньому – відкритий погляд, невимуженість, і він швидко рушив напереріз.

– Вибачте, – мовив до чоловіка. – Я знаю, що ви начальник цеху.

– Ну й що? – запитав той.

– Прошуся на роботу.

Начальник пильніше поглянув на Володимира.

– А хто ти?

– Недавно звільнився з армії. Маю в Чернігові дружину.

Чоловік подивився ще пильніше, явно співчуваючи Володимирі.

– А що умієш робити?

– Закінчив технікум. Працював слюсарем на Донбасі.

– Який розряд маєш?

– Працював по четвертому, але хочу по п'ятому. Володимир спохопився, що ляпнув зайве, ніби ставлячи вимогу, але ж тоді слюсарям п'ятого розряду платили великі гроші, аж 105 рублів 40 копійок, а він же хотів чимшвидше приносити в хату свою копійку.

– Ну що ж, беремо.

– Але в мене нема прописки.

– Нічого, я допоможу. Подавай заяву і оформляйся...

День 10 жовтня 1963 року став для Пушкарьова щасливим, він побігав по кабінетах і щодуху помчав додому, загрибаючи багряне листя, ще не зовсім забудовані корпусами підприємств та житловими будинками. Навіть свіжий прохолодний вітер, який налітав поривами із Десни, доносив пахощі живиці із соснових лісів,

не остуджував його окрилену душу. Він уже будував плани і головне – знав, що ніколи не підведе свого рятівника, що через усе життя пронесе теплу пам'ять про нього.

Уже в січні 1964 року Володимир Пушкарьов призначається механіком цеху об'ємних волокон. Погодьтеся, що для вчорашнього сержанта хоч і з середньою спеціальною освітою це був справжній спринтерський ривок, але, мабуть, він довів право на підвищення своєю працею, невситимим бажанням вести за собою людей, що не купиш за гроші й не виблагаш у начальства. Тим більше, що він належить до людей, у

яких ніколи не гнеться поперек у присутності вождів.

Не кожному дано вести за собою людей, це особливий талант. Лідер – це той, у кого можна повчитися і хто сам постійно вчиться в інших, хто відзначається масштабністю мислення і сміливістю дій. Через кілька років сходження

Володимир уже набув відповідного досвіду, і його призначення на посаду начальника цеху у 1970 році було цілком логічним. Причому, він

пішов не на живе місце, відсунувши когось ліктем. Він просто замінив літнього Ляховського, що пішов на заслужений відпочинок.

Якби йому довелося міняти підприємство, він би розгубився, принаймні, засумнівався в доцільності прийнятого рішення. Але ж тут були всі дев'ятьсот людей своїх, нехай він знав особисто тільки певну частину, зате керівний кістяк став йому близьким. Хіба та ж Софія Гаврилівна, що стала його заступником, могла підвести чи припуститися помилки, хіба бригадири, з якими встиг пуд солі разом з'їсти, захотіли б зумисне вивести з ладу якийсь верстат? Ні, всі трудилися в чотири зміни, всім вистачало роботи, тому його цех був одним із кращих не тільки на комбінаті, а й у галузі.

Пушкарьов вважав себе спеціалістом з металів, зрештою, і освіту мав відповідну. А тут найпередовіші технології виробництва хімічних волокон, тут ціла наука. Добре, що мав від природи кмітливий розум і потяг до всляких експериментів та винаходів. У той час за деякі винаходи Пушкарьов навіть отримав диплом з Москви, що підтвердив його високий раціоналізаторський статус. Це теж не минало безслідно, активно формуючи його професійний та людський імідж. Спершу він працював на авторитет, а згодом авторитет служив йому. І цілком заслуженим був орден Знак Пошани, яким було відзначено роботу начальника передового цеху.

Інститут Володимир Володимирович закінчив у 1972 році. Теоретична база була, так би мовити, підведена солідна. Що ж стосується практичного досвіду, то кращої школи, ніж потужний цех, годі було й вигадати. Тут концентрувалися нові технології, впроваджувалися в практику наукові розробки, тут же набувався й досвід роботи з людьми – якість неоціненна для керівника будь-якого рівня. В ті роки цьому питанню надавалася державна увага, гасло про те, що "кадри вирішують все", працювало на повну силу. Так і мусить бути в цивілізованій державі, адже без грамотних управлінців не обійтися у вирішенні будь-яких проблем. До чого призводять революційні наскоки, теж свідчить гірка історія минулого століття, коли цілком серйозно практикувалося висунення напівграмотних робітників чи доярок на найвищі державні посади. Тож Пушкарьов не рвався нагору, поступово нарощуючи духовний і практичний потенціал. Але життя розпоряджалося по-своєму.

Фото **Леоніда РУСИЧА**

6 квітня 2010 року стартував I тур II Всеукраїнського конкурсу ім. М. Яковченка. Не може не тішити той факт, що цього року позмагатися приїхали 83 учасники з різних куточків України, в той час як минулого року їх було лише 50.

Єднає Микола Яковченко

Як і минулого року, конкурсанти представили до уваги журі конкурсну програму, до якої входили монолог літературного героя, байка або гумореска, уривок з вистави та улюблений жанр. Конкурс тривав два дні, а по закінченню I туру учасників залишилось лише 12.

В рамках конкурсу було урочисто відкрито фотодокументальну виставку "З архівних джерел" до 110-річчя з дня народження М. Ф. Яковченка.

У відкритті виставки взяли участь Ірина Матяш, Раїса Воробей, Віктор Ткаченко та Юрій Коптев.

На відкриття конкурсу завітала велика кількість поважних гостей: актори, режисери, діячі мистецтв. Крім того, були запрошені зйомочні групи столичних телеканалів "Інтер", "Глас", УТР.

Святковий концерт, присвячений пам'яті Миколи Яковченка, розпочався з театралізованого дійства у виконанні народного студентського театру "Первоцвіт". Згодом на сцену вийшла минулорічна лауреатка конкурсу Олеся Онопрієнко. А далі був справжній майстер-клас для конкурсантив – актори театру ім. Франка представили глядачам уривок з вистави "За двома зайцями".

Протягом концерту, згадуючи Миколу Яковченка, глядачі то сміялися, то сумували. Вірші, що їх зачитали актори Національного театру, зокрема Олександр та Назар Задніпровські, Євген Шах, з гумором та без прикрас розповіли про творчий та життєвий шлях народного сміхотворця. Неперевершений імітатор голосу Миколи Федоровича Олексій Паламаренко переповів анекдоти, жарти та байки, почуті від самого актора. А на завершення було виконано пісню з кінофільму "Дід лівого крайнього" – "Прилетіла канарейка" ("Старий київський романс"), переоблену спеціально для цієї події.

По закінченню концерту Олеся Онопрієнко та троє цьогорічних конкурсанти виконали почесну місію покладання квітів до пам'ятника М. Ф. Яковченку.

Наталія БОЖУК.

Фото Євгена КАЛІНА.

Подаємо список переможців і фіналістів цьогорічного конкурсу

Лауреат I премії

Тетяна Луценко – м.Обухів, Київська обл.

Лауреат II премії

Андрій Лятуринський – м.Запоріжжя

Лауреат III премії

Юлія Коваль – с.Судова Вишня, Львівська обл.

Фіналіст конкурсу та спеціальний "Приз глядацьких симпатій"

Тетяна Антас – м.Луганськ

Фіналісти конкурсу:

Олександр Безверхий – м.Київ

Марина Бут – м.Суми

Роман Гусєв – м.Севастополь

Галина Гуснова – м.Запоріжжя

Катерина Карцева – м.Прилуки, Чернігівська обл.

Марія Козел – м.Севастополь

Наталія Назаркевич – м.Переяслав-Хмельницький, Київська обл.

Єгор Окатов – м.Ізмаїл, Одеська обл.

Євгенія Сергієнко – м.Севастополь

Валерія Фуголь – м.Севастополь

Аліна Яковенко – м.Пологи, Запорізька обл.

Прилуцький осередок Чернігівського земляцтва під керівництвом Павла Олександровича Кривоноса вже понад 10 років опікується проблемами будинку дитини "Надія", якому виповнилося 30 років. Надає матеріальну допомогу для ремонту приміщень, придбання меблів, обладнання та інших потреб закладу.

"Надія" – 30 років

Двічі на рік, а саме на День захисту дітей і на День Святого Миколая земляки з Києва, активісти Прилуцького осередку Чернігівського земляцтва приїждять до дитячого будинку. Завдяки Макаренко Євгенії Анатоліївні, професору кафедри Інституту міжнародних відносин КНУ імені Т.Г. Шевченка вдалося залучити до цієї доброї справи студентів і аспірантів вищезазначеного навчального закладу. Студенти щороку приїжджають на свято до малюків, везуть подарунки, солодощі, одяг і тепло своїх молодих і небайдужих сердець. В цей приїзд студенти та викладачі подарували два масажні столи.

Зусиллями Халимоненка Миколи Івановича, головного редактора журналу "Дім, сад, город", активіста Прилуцького осередку Чернігівського земляцтва і за сприяння Генеральної дирекції з обслуговування іноземних представництв, яку очолює Кривонос Павло Олександрович, навесні 2006 року на території дитячого будинку був посаджений земляцький сад з плодкових дерев. Сподіваємося, що дуже скоро діточки будуть мати можливість скуштувати фрукти з власного саду. Часті гості в дитячому будинку наші земляки Шекера Олег Григорович – доктор медичних наук, Поплавська Алла Петрівна – активіст Прилуцького осередку.

Але, як би добре не була поставлена робота в закладі, якою щедрою не була б допомога спонсорів і меценатів, найкращою формою влаштування дітей є усиновлення та влаштування дітей на сучасні форми виховання. За 30 років функціонування закладу 590 дітей знайшли своїх нових батьків.

Побажаємо ж нашим маленьким друзям щасливої долі в майбутньому. А співробітникам дитячого будинку "Надія" побажаємо ще довго працювати разом.

Надія ЮЩЕНКО,

головний лікар
Прилуцького будинку
дитини "Надія"

За досвідом

З історії відомо, що після ліквідації гетьманської держави в 1764 році з частини Лівобережної України була створена Малоросійська губернія. Найбільш яскравою особистістю з Малоросійських генерал-губернаторів, безсумнівно, був князь Олексій Борисович Куракін (19.09.1759–30.12.1829), якого на цю високу посаду Олександр I призначив 4 лютого 1802 року.

У минуле

Він був правнуком Бориса Івановича Куракіна, свояка Петра I і внучатого племінника графа Панина. Його рідний брат Олександр виховувався разом з цесаревичем Павлом Петровичем, майбутнім імператором Павлом. Знатність роду та великі зв'язки в значній мірі сприяли його стрімкій кар'єрі.

Однак О.Б. Куракін став яскравою особистістю й завдячуючи своїм діям.

Ось основні з них:

- відкриття перших богоугодних закладів (лікарень), пологових притулків та богоділень в містах губернії;

- перші прищеплення віспи в Малоросії, відкриття перших державних аптек у Полтаві та Чернігові;

- складання перспективних планів і початок забудови не тільки губернських, але і повітових міст губернії;

- відкриття "будинків для виховання бідних дворян", перших гімназій у Полтаві та Чернігові, першого технічного училища в Чернігові;

- спорудження пам'ятника в Полтаві на честь сторіччя Полтавської битви, на якому, до речі, з боку Успенського собору до 1885 року знаходилася бронзова дошка з написом: "Піклуванням Малоросійського генерал-губернатора князя Олексія Борисовича Куракіна";

- з метою забезпечення постачання сукном армії запрошення німецьких ткачів і заснування колоній в Полтаві, Кременчуці та Костянтинівграді;

- створення в Полтаві красивого міського саду (парк Перемоги), частину якого генерал-губернатор отримав від Семена Михайловича Кочубея, а іншу – купив сам і подарував місту.

Після переведення до Петербурга О.Б. Куракін з 1807 року по 1810 рік міністр внутрішніх справ імперії, а потім знову в Державній Раді. З 1821 року голова Департаменту державної економії Державної Ради, а з 1826 року – канцлер Російських орденів, дійсний таємний радник 1-го класу. Член Верховного кримінального суду над декабристами. Помер він в 1829 році, проживши 70 років.

А ще в 1805 році О.Б. Куракін впровадив в Полтаві теплицю, яка нагадувала сонячний колектор для нагріву води, але всередині були рослини та робоча зона. Хоча сонячного тепла надходило достатньо, але для холодного часу стояв ще й резервний опалювач – звичайна дров'яна піч.

У першій теплиці О.Б. Куракіна вирощува-

ли лікарські рослини для забезпечення ним же відкритої державної аптеки в Полтаві.

До 1917 року в подібних теплицях масово вирощували цитрусові, виноград, ягоди, овочі, гриби та ін. Потім ця галузь енергонезалежного вирощування цінної та корисної продукції на багато років була забута.

З 60-х років двадцятого століття теплична галузь набула бурхливого промислового розвитку, але з великими витратами енергії (на вирощування 1 кг овочів до 7 л умовного рідкого палива).

Ще на початку 50-х років київський вчитель фізики Олександр Васильович Іванов на зразок "куракінської теплиці" створив свій перший вегетарій на схилі до півдня, в якому впродовж двох десятиліть майже без опалення вирощувалися великі врожаї мандаринів, лимонів, винограду, квітів.

У 1964 році він отримав порівняльний досвід із двосхилою теплицею з ще кращими показниками.

Наприкінці 60-х років О.В. Іванову вдалося отримати патент. За цей час вегетарій був вивчений, автор отримав багато нагород, влада підтримала його ініціативу – в основному на словах, бо в ті часи перевага надавалася промислового розвитку тепличної галузі.

У 1971 році О.В. Іванова не стало. Про можливість вегетарія на певний час знову забули. Навіть без системи примусового акумулювання тепла в ґрунті ефект вегетарія вражав фахівців. У середньому, суцвіття в вегетарії з'являється на місяць раніше, ніж у традиційних теплицях, а зрілі плоди – на півто-

ра. При морозах менше -10°C ніякої енергії, крім сонячної, не потрібно використовувати. Витрати на експлуатацію та підтримку мікроклімату – в 60–90 разів менші, ніж у традиційних теплицях. Незважаючи на витрати на будівництво капітальної споруди, окупуюється вегетарій вже за перший рік.

Собівартість урожаю у вегетарії у 10 разів нижча, а продукція набагато корисніша для здоров'я, ніж з традиційної промислової теплиці.

Свого часу О. В. Іванов мріяв, що вегетарій буде при кожному будинку, і ми приручимо Сонце та перестанемо потребувати палива та покупних овочів. Цього тоді не сталося, бо не було ні скла, ні металу та й грошей обмаль.

І ось до вегетарія знову повернулися, бо тепер – інший розклад. Влада на ділі підтримує все, що сприяє розвитку приватного. Є широкий вибір всіляких будівельних матеріалів, а в багатьох достатньо грошей для їх придбання.

А ще для вегетарія можна використовувати будь-який схил, від східного до південно-західного, і навіть вершину гряди. Сьогодні селяни мають у довічному користуванні не тільки присадибні ділянки, а й земельні паї, в тому числі й на схилах. Це також є позитивним щодо будівництва геліоспоруд будь-якою площею на вибір господаря.

Зараз в Україні проблемами будівництва нових геліоспоруд та модернізації старих теплиць плідно займаються вчені з Міжнародної Академії Екології під керівництвом віце-президента Олександра Олександровича Іванька, які розробили їх десятки модифікацій з новими можливостями.

Найбільш кмітливі господарники з Чернігівщини вже розпочали співпрацю з О.О. Іваньком, аби найшвидше отримати результат, звернувшись за досвідом у минуле. Тож побажаємо їм успіхів.

Олексій ОРЕХОВИЧ

З піснєю — все життя

Аколи надія батьків пішла до школи, вже в молодших класах пісні в її виконанні лунали на різних святах і навіть на сцені районного Будинку культури.

Вірі пощастило. Першими її вчителями з вокалу та музики стало подружжя вчителів – Гнат Камінський та Лідія Суходольська. Ще до Жовтневої революції 1917 року Гнат Миколайович закінчив у Києві курси диригентів, а його дружина Лідія Миколаївна на відмінно закінчила Варшавську консерваторію по класу фортепіано.

Коли Віра підросла, її запросили до хору, що під керівництвом талановитого диригента Гната Камінського діяв при районному Будинку культури.

Влітку 1941 року почали готуватися до чергової поїздки в столицю, як несподівано спалахнула Велика Вітчизняна війна.

Голову сім'ї Любимових Михайла Миколайовича одразу мобілізували боронити рідну землю від іноземних загарбників.

Коли німецькі війська окупували рідну Ічнянщину, Віра та її мама Олександра Микитівна дуже бідували.

Увересні 1943 року радянські війська вигнали окупантів з Чернігівщини, і Віра пішла до 8-го класу Ічнянської середньої школи № 5.

Сім'ї пощастило – Михайло Миколайович повернувся з доріг війни. Того ж пам'ятного року Віра одержала атестат зрілості про середню освіту й вступила до Київського державного

Зовсім поруч із райцентром, в оточенні краєвидів приміських лісових угідь та мальовничого плеса ставка, заховався невеликий хутір із ліричною назвою Софіївка, що сьогодні став частиною міста. А коли хутірець, тоді, всього до півсотні дворів, був окремою адміністративною одиницею, тоді, 7 травня 1925 року, у звичайній сільській хаті й з'явилася на світ Віра Любимова. В ті роки войовничий атеїзм ще не встиг розправити свої чорні крила, отруїти серця людей. Літньої пори у вихідні та релігійні свята сусіди разом з дітьми збиралися біля двору Любимових, всідалися на лавку, лузали насіння, обговорювали останні новини і, звичайно, співали пісні, які чули від своїх дідів, прадідів. До народних пісень і свят батьків прилучалися й хутірські діти. І вже тоді Віра найкраще співала в Софіївці.

му -

зичного училища

ім. Р. Глієра.

Драматичне сопрано Віри Любимової помітно виділялося з загальної маси вокальних талантів тогочасного училища. Якимось чарівний голос Віри почув професор Київської консерваторії імені П.І. Чайковського, заслужений діяч мистецтв України Дометій Гурійович Євтушенко, і ... подальшу долю обдарованої дівчини було вирішено. Віру прийняли до консерваторії по класу

сольного співу, який вів Дометій Гурійович.

Досвідчений педагог Д.Євтушенко самовіддано й натхненно вів обдаровану ученицю Віру Любимову шляхом нелегкої вокальної науки.

1951 року Віра успішно закінчила консерваторію. Враховуючи її виняткові вокальні дані, випускницю запросили до Київського театру опери та балету імені Т.Г. Шевченка. Того самого року стажистка В. Любимова з трупкою театру поїхала на декаду українського мистецтва в Москву, у Великому театрі виконувала партії Одарки в опері "Запорожець за Дунаєм" С. Гулака-Артемовського та Сабурової в оперному спектаклі "Царева наречена" М. Римського-Корсакова.

Відтоді й розпочався стрімкий творчий ріст молодой артистки, її прізвисько постійно з'являлося на афішах оперних спектаклів.

Надзвичайно світлу й чарівну силу та дивовижну гармонію краси випромінював її голос. Хто хоч раз чув спів Любимової, неодмінно потрапляв під вплив багатогамної почуттів, що виникали при виконанні співачкою творів різних епох і стилів.

За роки навчання та роботи в Києві Віра Михайлівна не втрачала творчих зв'язків з малою батьківщиною. Ще під час студентських канікул вона постійно брала участь у різних концертних програмах районного Будинку культури й навіть охоче виїздила з шефськими концертами до трудівників села.

Вона часто концертувала в Ічні, коли вже працювала артисткою столичного театру опери та балету. Певно, що старожили нашого міста й сьогодні пам'ятають різні концерти та літературно-мистецькі вечори, що організовувала Віра Михайлівна.

Вона часто концертувала в Ічні, коли вже працювала артисткою столичного театру опери та балету. Певно, що старожили нашого міста й сьогодні пам'ятають різні концерти та літературно-мистецькі вечори, що організовувала Віра Михайлівна.

За довгі роки творчої роботи в Київському театрі опери та балету Вірою Любимовою було підготовлено й виконано на різних оперних сценах

України, а також інших республік колишнього СРСР, зарубіжних країн близько тридцяти провідних оперних партій, зокрема Насті, Дідони ("Тарас Бульба" та "Енеїда" М. Лисенка), Катерини, Матері ("Катерина" М. Аркаса), Варвари ("Богдан Хмельницький" К. Данькевича), Наталії ("Русалка" О. Даргомижського), Ярославни ("Князь Ігор" О. Бородіна), Ларіної, Лізи, Любові ("Євгеній Онегін", "Пікова дама", "Мазепа" П. Чайковського), Аїди, Амелії ("Аїда" та "Бал-маскарад" Дж. Верді), Сантуції ("Сільська честь" П. Масканьї), Ортруди ("Лоенгрін" Р. Вагнера), Тоски (однойменної опери Дж. Пуччіні) та інших.

Багато сил, часу і творчої енергії артистка віддала пошукам маловідомих творів, а також виконанню старовинної духовної української та зарубіжної музики. Водночас вона палко пропагувала українську народну пісню, що є невичерпним духовним скарбом української нації.

За довгі творчі роки життя в мистецтві в доробку артистки сотні сольних концертів. Для Віри Михайлівни не було великої та малої сцени. Вона співала на урядових концертах і охоче приймала запрошення від трудових колективів заводів, фабрик, трудівників села, військових частин, учнівської та студентської молоді. У концертному репертуарі артистки близько 500 творів різних жанрів та епох.

З гастрольними подорожами Віра Михайлівна побувала в усіх столицях республік колишнього Радянського Союзу і майже всієї Західної Європи, їй палко аплодували в столичних залах Польщі, Румунії, Болгарії, Німеччини, Іспанії, колишньої Югославії та інших країн.

Про талант землячки та високу майстерність із великим захопленням писали відомі вітчизняні та зарубіжні журналісти й мистецтвознавці. Успіхи й творчі досягнення Віри Любимової на ниві вокального мистецтва високопоціновані й 1975 року співачка була удостоєна високого звання – народної артистки України.

З ініціативи Віри Любимової в Києві на межі 1960–70-х рр. почалися концерти органної музики.

Понад 30 років Віра Михайлівна віддала сцені Київського театру опери та балету імені Т.Г. Шевченка. Одночасно з 1973 по 1982 р. вона викладала в Київському державному педагогічному інституті імені О.М. Горького (тепер педуніверситет імені М. Драгоманова), а з 1984 року працювала вокальним педагогом і керівником оперної студії при Центральному Будинку офіцерів. Любимова також організувала музично-драматичний театр, театр духової та камерної музики.

Унеї багато вихованців, всіх вона пам'ятає і підтримує з ними зв'язок, адже кожен із них залишив помітний слід у її серці. Отож, із зворушливою радістю й навіть гордістю згадує про них. Її вихованці А. Доронін та Ю. Карпенко удостоєні звання заслужених артистів України. Чимало учнів Любимової працюють і навчаються в багатьох кутках планети.

У квартирі Віри Михайлівни та в її робочому кабінеті при студії тісно від афіш та дипломів і грамот, які артистка та її учні одержали на різних конкурсах і фестивалях.

Вона щаслива, що зі сцени несла в народ велике мистецтво, щаслива своїми талановитими учнями, а ще жіночим і материнським щастям, адже в неї хороша творча сім'я.

Її чоловік – Микола Іванович Гуценко – уродженець Ічні і навіть мій близький сусід. Я добре знав його батьків – Івана Денисовича та Лизавету Василівну – і пам'ятаю, як свого часу Микола Іванович та Віра Михайлівна на різ-

ні свята завжди приїздили до них у гості.

Микола Іванович та Віра Михайлівна виростили й виховали хорошу доньку Олену, яка також народилася в Ічні. Олена Миколаївна Немкович закінчила Київську державну консерваторію імені П.І. Чайковського, за фахом музикознавець, доктор мистецтвознавства, старший науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України.

Віра Михайлівна Любимова – співачка за фахом і педагог за покликанням. У велике мистецтво вона прийшла із маленького хутора. Із старовинних українських пісень, почутих у дитинстві, а згодом вітчизняних і зарубіжних класичних творів вона, мов із кришталевої криниці, черпає скарби людської мудрості й щиро передає своїм учням.

Словом, любов до пісні визначила щасливу долю нашої славотної землячки.

Станіслав МАРИНЧИК

у Чернігові в міському управлінні освіти відбулася презентація дитячого конкурсу "Поетичні струмочки Сіверського краю", який проводиться за ініціативою молодіжного відділення Чернігівського земляцтва у м. Києві та за підтримки обласного управління освіти.

Для духовного зростання

Проводили презентацію керівник Чернігівського міського управління освіти Купріяненко Володимир Петрович, керівник молодіжного відділення Чернігівського земляцтва Тройна Василь Іванович, заступник керівника регіонального відділення м. Чернігова та Чернігівського району Коваль Анатолій Федорович. Трансляція презентації проходила по кабелюному телебаченню "Дитинець", каналу "Новий Чернігів", обласному радіо, про подію відгукнулася газета "Деснянська правда".

Подаємо офіційне Положення про творче змагання наших поетів.

ПОЛОЖЕННЯ про проведення дитячого конкурсу "Поетичні струмочки Сіверського краю"

Товариство "Чернігівське земляцтво" у м. Києві спільно з управлінням освіти Чернігівської ОДА з 1 червня 2010 р. по 30 жовтня 2010 р. проводять дитячий конкурс "Поетичні струмочки Сіверського краю".

Мета проекту:

- ♦ виховання та розвиток кращих естетичних смаків та народних традицій серед учнівської молоді;
- ♦ виховання любові до української мови та рідного краю;
- ♦ формування високих моральних якостей юних громадян та їх поваги до чернігівського краю;
- ♦ виявлення молодих талантів.

1. Загальні положення:

- 1.1. Конкурс проводиться за рішенням Ради Чернігівського земляцтва.
- 1.2. Учасниками конкурсу можуть бути учні загальноосвітніх закладів м. Києва та Чернігівщини таких вікових категорій: 1) до 9 років; 2) 10–14 років; 3) 15–18 років.

2. Вимоги до робіт учасників конкурсу:

- 2.1. На конкурс подаються виключно авторські твори.
- 2.2. До розгляду у конкурсі приймаються вірші в рукописній формі, відтворені в електронному вигляді або надруковані.
- 2.3. Додаються такі дані:
 - ♦ прізвище, ім'я, по-батькові;
 - ♦ дата народження;
 - ♦ клас, школа;
 - ♦ місто (село), район (осередок), адреса, контактний номер телефону

учасника конкурсу "Поетичні струмочки Сіверського краю".

2.4. За ухвалою журі кращі твори будуть надруковані в газеті "Отчий поріг" та збірнику.

3. Умови проведення конкурсу:

- 3.1. Конкурс проводиться з 1 червня 2010 р. по 30 жовтня 2010 р. Оголошення результатів відбудеться після їх визначення до 10 листопада 2010 р.
- 3.2. Конкурсні роботи надсилати на адресу: 01601, м. Київ, Спортивна площа, №1. Керівникам районних осередків треба передавати роботи виконавчому директору.
- 3.3. Всі роботи, подані на конкурс, авторам не повертаються, рецензії на них не надаються.

4. Нагородження переможців:

- 4.1. Переможці конкурсу у визначених вікових категоріях (п. 1.2.) нагороджуються грамотами та цінними подарунками.
- 4.2. Організаторами конкурсу передбачені I, II та III призові місця.
- 4.3. Призи надають організатори конкурсу.

5. Журі конкурсу:

- 5.1. До складу журі входять: голова журі – голова Ради товариства Віктор Ткаченко. Члени журі: Л. Горлач, М. Ткач, С. Шевченко, В. Тройна, Т. Богданова.

Троїцька ярмалка

Слово "ярмалка", звісно, не канонічно-словникове, але найбільш уживане в нашому сіверському краї. 23 червня знову ярмалкувала Мена. Тут проходив уже традиційний Троїцький ярмарок.

Ярмарок – це не лише можливість продати чи купити товар, але й чудовий майданчик для налагодження ділових стосунків між виробниками, партнерами, друзями просто – земляками. Цього року торгівля в Мені вирувала навіть за участю приїжджих людей із віддалених областей – Хмельниччини та Івано-Франківщини, не кажучи вже про сусідні райони.

А ще традиційний Троїцький ярмарок у Мені – непересічна культурна подія. Кожного року тут на спеціально

влаштованій сцені на площі в центрі міста виступають кращі колективи та окремі виконавці художньої самодіяльності району, експонуються й продаються вироби народних майстрів та умільців, кожна територіальна громада якнайоригінальніше подає свій населений пункт. Так було і цього року.

Синявка, скажімо, пригощала гостей "смашненними" гречаниками, Жовтневе (його ще називають "Бабами", бо така історична назва села – Баба, з наголосом на другому складі) – варениками і т. ін. І так біля кожної етнографічно-фольклорної ятки села, що розташувалися упродовж вулиці біля парку.

На свято прибула і представницька делегація від Чернігівського земляцтва у Києві: Микола Ткач, поет, керівник Менського відділення земляцтва, Надія Данилевська, поетеса, фольклорист, Віктор Мироненко, банкір, заслужений економіст України, Віктор Олійніченко, завідувач відділу в Апараті Верховної Ради України, Тарас Силенко, відомий кобзар, заслужений артист України. Гості разом з районним керівництвом вітали зі святом всіх присутніх зі сцени.

Менський ярмарок став одним великим святом та відкриттям для тих, хто вперше його відвідав і тих, хто вже традиційно буває тут щороку. Це переконливо довів і кобзар Тарас Силенко піснею буремних 20-х років ХХ ст. "Любо, братці, люблю!", що всім припала до душі.

Транспортом для поїздки київських земляків до Мені забезпечив Олексій Калининський.

Менську "ярмалку" дивився і записав

Олександр ЯСЕНЧУК

Їх коріння

Однією із небагатьох подій у сучасному процесі випуску української мистецької книги стало видання книги – альбому "На межі ХХ–ХХІ тисячоліть: художники Києва. Із дерева життя українського образотворчого мистецтва". Ця книга-альбом містить 1136 репродукованих художніх творів (живопис, графіка, скульптура). Подані також біографічні відомості близько 350 київських художників. Це справжній фоліант, майстерно змакетований знайомим художником книжкового мистецтва Леонідом Андрієвським, підготовлений до друку працівниками видавництва "Криниця".

в Сіверянській землі

У виданні "Художники Києва" представлені майстерні твори народного художника України, уродженця села Бурімка на Чернігівщині, Петра Басанця – знаного творця портретів видатних людей і, зокрема, своїх земляків Олександра Довженка, Павла Тичини, тематичних картин: "Чуття єдиної родини", "Роде мій великий, роде мій прекрасний" та інших.

Одним із найвидатніших київських художників став живописець Олександр Лопухов, родом із м. Городні. Його заслуги відзначені почесним званням народний художник України, присудженням Державної премії України імені Т. Г. Шевченка, обранням до складу членів Академії мистецтв України та СРСР, він обирався депутатом Верховної Ради СРСР, головою Співки художників України та секретарем Співки художників СРСР. У 1973–1985 рр. працював ректором Київського художнього інституту.

Він автор багатьох тематичних картин. У виданні, про яке йдеться, художник представлений творами останніх років: "Таємна вечора", "Моління про чашу", "Страшний суд", "Трагедія століття", "Українці".

Василь Лопата народився в с. Нова Басань, у 1970 році закінчив графічну майстерню академіка Василя Касіяна в Київському художньому інституті. Близько сорока років плідно працює в галузі станкової графіки та ілюстрації книг, плекає чистий пейзаж. До видання "Художники Києва" митець подав роботи: "Про земне життя Ісуса Христа", аркуш із серії "Хресний шлях України", лінорит "Калина", твір "Крик". За великі досягнення в українському образотворчому мистецтві він удостоєний почесного звання народний художник України та Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка.

Знаний столичний митець Анатолій Гайдамака народився в селі Волосківці. Він виявив свій багатограний талант в монументально-декоративному мистецтві, в художньому оформленні експозицій багатьох музеїв. До

книги про творчість художників Києва А. Гайдамака представив свої станкові твори, в яких превалюють сільські мотиви: "Дорога", "Материн сад", "Криниця". Це привабливі ліричні, алегоричні полотна, які ще називають "поетичний символізм".

Петро Печорний – родом із села Роїще. Він виявив свою неабияку обдарованість і

лиці він подав свої станкові роботи: "Сон", "Зимована ніч", "Місячна ніч на Чернігівщині".

Творча діяльність Миколи Стратілата, майстра гравюри, родом із села Макіївка, позначена виразною образністю, віртуозним володінням граверською технікою. У згаданому виданні репродуковані твори: "Спалах", "А там степ та могила", "Дожилося Україна", "Київ. Сторінки історії".

Молодідню генерацію художників, вихідців із Чернігівщини, представляють: скульптор, кераміст і графік Ігор Гончаренко роботами "Чоловічий портрет" (гіпс), "Покинута оселя" (кераміка), "Засновники Києво-Могилянської академії" (композиція – складень, мармур, бронза). Живописець Анатолій Заєць подав твори "Зв'язка" (козацької тематики), "Спокута", "Русалії", "Дотик", "Голод-1933 рік", "Чорнобильська мадонна". Фахівці відзначають його рвучкий, знеболений пензель, вражаючий крик

колериту. Творчість Віталія Мовчана характеризується як авангардистська, він звертається до форм символізму, інколи переходить до абстракції. В альбомі репродуковані його роботи "Повернення", "До тебе", "Роксолана". У творах Олександра Мединського переплелися світ побаченого і світ уявного. Такими є його натюрморт "Півонії", "Кульова блискавка", "Планета". Творчість Ігоря Седка в книзі характеризується як ексклюзивний реалізм, на відміну від сюрреалізму. Скомпоновані ним натюрморти на перший погляд абсурдні, але вони й можливі у реальному житті: "Новий рік" (кактус з ялинковими прикрасами й свічкою), "З днем народження" (зображена ваза, а з неї звисає електрошнур з штепселями).

Окремо необхідно сказати про ще двох чернігівців, які прилучилися до видання книги – альбому "Художники Києва".

Кривонос Павло Олександрович, родом із м. Прилук. З 1992 року і донині він керівник Генеральної дирекції з обслуговування іноземних представництв в м. Києві. Крім основної роботи, веде активну громадську діяльність, обирався депутатом Київської ради, член Ради товариства "Чернігівське земляцтво", очолює його Прилуцький осередок. Входить до складу кількох редколегій періодичних видань. Як менеджер прилучився до видання про художників Києва.

Ворожей Володимир Васильович, народився в с. Волинка Сосницького району. Закінчив з відзнакою Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка, факультет кібернетики.

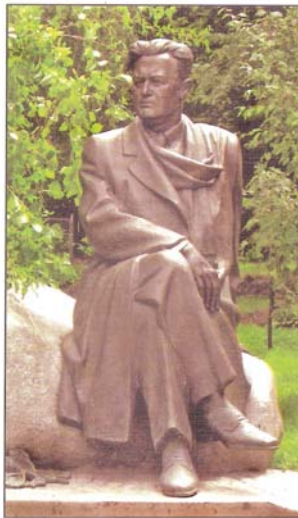
З 1994 року і донині – директор поліграфічних фірм "КВІЦ" та видавничої компанії "КИТ", в яких постійно впроваджуються новітні технології, поліграфічні роботи виконуються на високому рівні. Одним із таких стало видання "Художники Києва" за активної участі В. В. Ворож'я, який став членом редакційної ради цього видання. Враховуючи успіхи у виданні української книги та за добродійницьку діяльність, Українським фондом культури йому присуджена Міжнародна премія імені Володимира Винниченка.

Слава столичним сіверянам!

Дмитро ЯНКО,
заслужений діяч мистецтв України

НА МЕЖІ II–III ТИСЯЧОЛІТЬ ХУДОЖНИКИ КИЄВА ІЗ ДРЕВА ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

ЖИВОПИС
ГРАФІКА
СКУЛЬПТУРА

високу майстерність в художній кераміці, графіці й живопису.

В книзі – альбомі "Художники Києва" репродуковано його твори: "Покинута садиба", "Пейзаж із синім візком", "Сонячний день", "Ранок", "Верби за селом", в них ностальгічне уболівання за сільським життям. Митець пошанований високим званням народний художник України, йому присуджена літературно-мистецька премія ім. І. Нечуя – Левицького, він професор інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука.

Творчість художника Володимира Пасивенка, який народився в с. Обичів, визначають як митця – полістиліста, що вдається до різних стильових напрямів образотворчого мистецтва. Його творчі здобутки поціновані званням заслуженого художника України, присудженням Шевченківської премії. До видання про митців сто-

На Чернігівщині свого часу існувало багато хуторів, у яких колись кипіло цікаве селянське життя. Нині з кожним роком їх залишається все менше. Подекуди стоять у них по кілька хат, у яких доживають свого віку старожили. Одним із таких є хутір Точений, де залишилося всього чотири сім'ї: Волоха, Євтушенка, Кислого та Іваненка.

Його назва походить від прізвища першого поселенця. Це мала батьківщина нашого відомого земляка, професора, завідувача кафедрою Національного медичного університету ім. О.О.Богомольця Дмитра Волоха. На ці землі потрапили жити ще його прадіди. За переказами, його рід виходить із Волохії. Саме із її земель предки Дмитра Волоха, білі цигани, спочатку попали жити в Грузію, а звідти на Чернігівщину в село Озеряни Варвинського району. За часів століпінської реформи його прадіди як такі, що любили працювати на землі, отримали наділи в окрузі Озерян саме там, де нині знаходиться хутір Точений. Тоді тими землями володіли пан, який надавав їх селянам спочатку в оренду, а потім вони ставали їх власністю. Окрім цього, людей ще розселяли в такі хутори для розширення сільськогосподарських робіт. Від роду Дмитра Волоха в окрузі залишилась навіть назва Волохівське поле. Хутір оперізують поля та ліси із пагорбистою місцевістю, а через Точений протікає річка Глинна.

У Точеному свого часу нараховувалося біля 300 дворів і вечорами збиралося багато людей на гуляннях. Було чути спів. Хутір приєднали до села Горобіївки. В хуторі була початкова школа, свої волейбольна та футбольна команди, а Будинок культури рахувався кращим за районний. Інтенсивно розвивалися сільськогосподарські роботи. Була свиноферма, пасіка та зернотік. І автопарк на всю округу був найбільший. Свого часу, коли в Україні почалося розроблення шахт на Донбасі, багато людей із Точеного переїхали туди в пошуках кращого життя. Саме з того часу почався відтік людей. Остаточного удару по хутору було завдано після розвалу СРСР. Багато залишених будинків розібрано на будівельні матеріали. Нині ситуація плачевна, все позаростало кущами та деревами, хати мають такий жалюгідний вигляд, як у Чорнобильській зоні, поля заростають, а місцеве озеро поступово через знищення дамби пропадає. Росли біля хутора колись понад річкою вікові верби, а поруч пролягав історичний битий шлях. Нині вже зникла частина річки із вербами, а шлях перетворився на ґрунтову дорогу із ямами. На в'їзді до хутора можна побачити декілька розораних курганів, на яких, за переказами, стояли сторожові козацькі пости. Нині в Точеному найстарішим жителем є родич Дмитра Волоха дід Іван. Залишилося також кладовище, на яке хуторяни приїздять пом'янути своїх рідних. Там поховано і батьків Дмитра Степановича.

На початку літа відбувся день хутора Точеного, на який з'їхалося чимало однохуторян, які там колись народилися, проживали та провели свої юнацькі роки. Яке життя не тяжке, але люди тягнуть-

ся до рідної земельки, із якої почалося їх життя. На святі хутора земляки віталися, ділилися своїми згадками, враженнями та розповідали один одному про свої справи. Завітали на цей день і ми з Дмитром Волохом, як делегація від Чернігівського земляцтва. У пана Дмитра є одна заповітна мрія – відродити рідний хутір, щоб у ньому знову завирувало життя, як колись. Свого часу він домагався проведення газу до рідної місцевості, але безуспішно. На честь свята прямо на центральній хутірській вулиці хуторяни поставили стіл та лавки для проведення дійства. Своє слово сказали Лідія Кузьменко, Михайло Коваленко, Микола Дмитренко, Дмитро Волох, Володимир Лещенко, Валентина Гмиря та інші. Хуторяни на своїх зборах вирішили 5 червня зробити днем хутора Точеного і збиратися регулярно кожного року. Окрім цього, у всіх є одна мрія, щоб їх прекрасна мала батьківщина залишилася на карті України і продовжувала розвиватися. Держава повинна вести більш далекоглядну політику і такі хуторки, як Точений, потрібно підтримувати на кшталт, як робиться це у Польщі. Саме через них ефективно обробляється вся земля. Допоки будуть жити вихідці із Точеного, доти буде залишатися сам хутір.

Дмитро Волох перед громадською у своєму виступі привітав усіх із святом від Чернігівського земляцтва та зазначив, що хоча і досяг великої посади, але не забуває, що знаходиться на святій землі і ніколи цього не соромиться. Дмитро Степанович згадав про свій виступ на телебаченні про духовність і сказав, що допоки буде жити його хутір, духовність не втратить, тому що саме з таких хуторів виходять чесні та добросовісні люди. І якщо б у нього була можливість переїхати зараз сюди, то він би довго не вагався, але, на жаль, його хату спалено. Одними із тих людей, які починали знищувати хутір, були Бобир та Петрусенко. Саме ці люди руйнували хати, вирубували дуби, а Петрусенко не зацікавлений був у газифікації хутора, яку хотів провести Волох.

Після урочистостей хуторяни накрили святковий стіл із юшкою, на якому частували один одного, згадували роки свого життя на хуторі та співали українські народні пісні, які свого часу можна було ще почути на хутірських вечорницях. Покликала до своєї оселі одна із жительок Точеного Віра Євтушенка, яка показала свої рушники і господарство. Ця старенька жіночка не уявляє своє життя без вишивки і віддається їй у вільний час. Потім ми із Дмитром Степановичем завітали і до його родичів у хату Івана Волоха, який пригостив нас чаркою.

Світлій пам'яті свого тестя, розумної, доброї людини Андрія Андрійовича Даніша присвячую.

ВІДПУСТКА ПЕРЕМОЖЦЯ

П'ятнадцятирічних в 1941 році на фронт не брали. Їх почали брати через два роки. З Чернігівщини: з Червоних Партизан, Носівки, Мрина, Макіївки, інших сіл району була сформована команда юнаків призовного віку більше тисячі чоловік і направлена в глибокий тил – Ульяновську область, станція Інза, в школу молодших командирів 75-го навчального мінометного полку.

госпіталі. По голосу впізнав свого сусіда-родича

Петра Остаповича Старицького. Як печатку на останню сторінку війни, поставив і Андрій свій підпис, написавши на одній із колон Рейхстагу "Андрій Даніш з Чернігівщини". Ще була

ми, трофеями. Поїздка на "дембельському" потязі – і от уже кордон. Брест. Потяг зупинився. Старший сержант Даніш А.А. разом з масою демобілізованих відпускників вийшли з вагонів. До них, чіпляючись за обмундировання, потягнулись брудні, обірвані, голодні та виснажені діти. Це були живі скелети. Серце переможця не витримувало побаченого. Тільки коли речовий мішок втратив більшу половину ваги – згадав Андрій, що їде додому, де його чекає мама та п'ятирічний братик Іван. От уже і Україна, Київ, Ніжин. Ніч. До рідної хати летів неначе на крилах. Стук у двері: "Мамо, відчиніть!"

– А хто це? – запитує мати.

– Це я, Андрій, ваш син.

– Мій син далеко на війні. Не знаю вас, не впущу.

Лише згадка про родичів та сусідів переконала матір, що перед нею син – її Андрій. Сльози радості, плач. Це все перелякано з-за кутка печі спостерігав мамин Іван. Він не розумів ще тоді, що цей "чужий дядько" – його рідний брат.

Недовгими та напруженими були гостини. Розруха, голод, бандитизм в селах гірким полином осідали в душі переможця.

Короткою була відпустка. Знову розпач матері, плакав уже і малий братик. Дорога в частину була довшою, ніж додому.

По приїзді його, як першого, хто поїхав з частини у відпустку, командування визначило виступити на комсомольських зборах. Що було зроблено. А після зборів його викликали в штаб полку і попередили, щоб про те, що він бачив на Батьківщині, більше нікому не розповідав. Невдовзі підрозділ, в якому служив Андрій, був розформований. Його перевели в іншу частину. Розповідження правдивої інформації серед переможців, які ще тримали в руках зброю, не входило в плани командування.

Такими були будення війни.

Віктор ЧЕРНЕНКО

Зараховані до нього були і друзі-сусіди – Андрій Даніш та Петро Крапив'янський. Полк був розташований в землянках. В полку була одна машина – "полуторка". Вона слугувала для завезення харчів. Розпорядок дня був жорсткий. О п'ятій ранку – підйом, марш-кидок 5 км до лісу. Звідти колоди по два метри довжиною несли на плечах для опалення землянок, і так щодня. Харчування було слабеньким – манна каша, кльоцки (галушки), "сизенька вода", цукор на 20 днів, масло – 15 г на добу, чай з трави, крапива, ячна крупа. Наряд на кухню був святом. Обмундировання було видано чорного кольору, червоні американські ботинки, пілотки.

Після закінчення навчання завантажились в вагони і їхали майже без зупинок до Білорусії. Після розвантаження в лісі під Борисовом вишикувались, були розформовані по фронтах. На цьому етапі життя доля роз'єднала сусідів-друзів. Андрія в Прибалтику, Петра, як людину з досвідом, що пройшла шлях в партизанському з'єднанні "За Батьківщину" – в Німеччину, Тільзит. Не загинули в боях, хоча були вже на межі загибелі. Андрій ледь не загинув в бою з РОА – черга з автомата пройшла над головою. В листівках, по гучномовцях, в зверненнях підрозділів РОА до наступаючих підрозділів Червоної Армії говорилось: "Бросайте оружие, переходите к нам. Вы помните, что оставили дома, и посмотрите на уровень жизни в Германии".

На Петра тричі приходили "похоронки". Його великого болю ці маленькі клатки паперу завдавали матері. Ще були несподівані зустрічі в госпіталі. Після поранень Андрій лікувався в

зустріч з американцями в місті Альтерупін на берегах р. Ельби.

Несподівано дзвінкою стала тиша для переможців. Ще підхоплювались з криком у снах, ще давали команди в неіснуючих вже боях, ще стріляли, ще бігли в атаку, підхоплювались рвучко з постелі і безсило присідали на ліжко – навкруги стояла дзвінка тиша. Солдати спали мирним сном. Розформувались полки, переформувались дивізії. Хто їхав до бажаної домівки, до рідних. Кого посилали на навчання. І тут доля розпоряджалась воїнами з своєї мирної висоти. Один з таких днів став радісним для Андрія. Йому, як секретарю комсомольської організації батареї, надавалась відпустка. Не просто так, а за те, що в останній день війни зберіг життя бійців двох взводів.

Друзі швидко спорядили речовий мішок, щільно набили його нехитрим солдатським пайком, іншими гостинця-

Вагомий діалог

Вагомою подією можна назвати вихід у світ 4-томного видання творів відомого українського поета, нашого земляка Олексія Довгого. До нього увійшли твори із багатьох попередніх окремих збірок. Водночас кожен із томів відкривають ґрунтовні статті видатних майстрів слова Бориса Олійника, Івана Драча, Миколи Жулинського та інших.

Подіємо для ознайомлення читачів низку глибоко афористичних мініатюр О.Довгого.

Коли на битви кличуть сурми,
Коли в огні горять світи,
Для непокірних роблять тюрми,
А для покірних – хомути.

Минуть літа. І бій цей відгримить.
Як вітер в лісі, галас відшумить.
Зостанеться лиш камінь й точне слово,
Які зупинять нашу з вами мить.

Епоха зла ростила нас в біді,
Щоб ми забули істини прості
І вірили у радощі майбутні,
Якими пригощали нас вожді.

Що нам дали часи минулі,
Нехай народ не забува.
Дорожчі хліба стали кулі,
А кров – дешевша за слова.

Зчиняєм лемент – галас до небес
Аж білі іскри сиплються по світу.
А на токах гниє невикрете жито,
І дотліває у валках овес.

Страшні мені знов заклики до крові.
Але вони такі не випадкові.
Людська злоба не згинула навіки,
Вона живе ще, і не тільки в слові.

У нас неробства прижилася святковість.
Така біда – не просто випадковість.
То відреклась від чесно́ї роботи
Зневажена і знехтувана совість.

У кожній справі є така межа,
Де все уже не варте ні гроша.
Але страшніш нічого вже немає,
Ніж зламана й розтоптана душа.

Слово про Трахтемирів

Образок

Мене на поїздку до історичного Трахтемирова запросив науковий працівник Інституту зоології Національної академії наук України доктор біологічних наук Григорій Митрофанович Двойнос, який консультував олігарха І. Бакая з питань дикого тваринництва. Було це в часи, коли доступ на цю приватизовану територію був дуже обмежений.

Охороняли "об'єкт" вдягнені в уніформу крутолобі молодики, яким би за плугом ходити, або вантажниками бути. Але вони ліниві, бо в приміщенні, де відпочивали та харчувались, було брудно, як у поганому свинарнику.

На всьому просторі понад тисячу гектарів олігархового володіння, де до нього були ниви зернових і овочевих культур, буяли бур'яни та частково посіви кукурудзи. Остання висівалась для диких свиней та косуль, а в бур'янах добре водились зайці. Сам олігарх та його гості-глітаї любили полювати. Це – їхнє головне кредо життя, а тому все віддано на волю вепрів та зайців з косулями.

Коли на полях хоч подекуди сіяли кукурудзу, то лісові масиви були настільки захаращені, що зробились непрохідними нетрями. Подекуди, правда, робили невеликі посадки тих дерев, що дають корм для диких свиней та косуль.

Довелось тоді зустрітись з науковою співробітницею Інституту ботаніки НАНУ, яка давала дивні консультації. Рекомендувала вирубувати дерева й чагарники на схилах ярів та балок, бо нібито коріння їх руйнують ґрунт. Тобто, рекомендації по утворенню ерозії ґрунтів. Були її рекомендації по інших вирубках, що призвело б до спотворення ландшафтів.

Біля вілли олігарха Бакая знаходиться цвинтар козацького поховання. Наводить сум і гіркоту паплюження козаччини. Вивернуті хрести на могилах, купи будівельного сміття, велике паплюження могил наших славних предків. Таке можуть створити лише безчесні манкурти, які пробрались до влади і руйнують все українське. Поряд колишнє село Трахтемирів, яке суцільно заросло бур'янами, де доживає одна старенька німецька жінка. Таку славу створюють Україні сучасні глітаї.

Михайло КУРДЮК,
с. Тростянець
Ічнянського району

Медвежий кадуб

Дорогому
побратиму
Володимиру
Пушкарьову
до 70-річного
ювілею

Розбудили Чернігів дзвони,
Земляки у чеканні свят.
Зранку диктора голос знайомий:
– Пушкарьову В.В. – сімдесят!
– Та не може бути такого! –
Гам жіноцтва: – Він же молодий!
Наш Пушкарік – мужчина від Бога,
Має вроду з роси і води.
Ми йому на риночку, бувало,
Під овації й аплодисменти
Дарували капустку і сало,
Називали своїм президентом...
Він і справді зробив для держави
І земляцтва добра чималенько.
То за внесок його величавий
Похвалив голова наш – Ткаченко!
Пушкарьов – це надійність і сила,
Від страховки ніхто не втече.
Для онуків – дідуся серцю милий,
А для друзів – надійне плече.
Тож давайте В.В. в президенти
Всі гуртом поскоріш вибирати,
Бо під Фастовом апартаменти
Пушкарьов став собі будувати.
Не ховайтесь від нас, друже-брате,
Прикривайте "Оранти" крилом.
Ми без Вас почали сумувати
За земляцьким родинним столом.
Нас зібрало четвертеє липня,
Як бувало раніше не раз.
За Пушкаріка нашого вип'єм:
– З ювілеєм вітаємо Вас!

Медом поділився
Петро Медвідь

16

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ
Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним
комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення
України 06.XI.2001 р.

Реєстраційне свідоцтво:
серія KB №5594

Адреса редакції:
01023, Київ, 23, Спортивна площа, 1,
тел/факс: 246-74-31.
Електронна пошта:
chernigvzeml@spalace.com.ua

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, В.І. Авдеєнко,
Л.Н. Горlach (Коваленко),
І.М. Забіяка, І.Б. Матяш,
П.І. Медвідь, М.М. Ткач,
В.В. Пушкарьов, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко, О.А. Шокало.

За достовірність фактів, точність імен та
прізвищ, географічних та історичних реалій
відповідають автори публікацій. Газета
розповсюджується серед земляків
безкоштовно.

Передрук тільки з відома видання.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Леонід Коваленко**.
Комп'ютерний набір **Леонід Коваленко**.

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко**.

Надруковано та зверстано на замовлення
товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві
у КП "Редакція журналу
"Дім, сад, город".
Тираж 1000.